

Książki z mazowieckiej półki

Sentymentalne obrazy przyrody oraz dawnej mazowieckiej wsi na pewno przykują uwagę entuzjastów malarstwa i pięknych, nostalgicznych krajobrazów. Natomiast tym, którzy patrzą z nadzieją na obszary wiejskie i zachowanie ich dziedzictwa kulturowego, proponujemy swoisty przewodnik po Mazowszu śladami najciekawszych projektów.

Z natury i dla natury

„Przyroda była dla Chełmońskiego lekarstwem na wszystko. Gdy czuł się słaby i zmęczony, (...) wychodził z domu, kładł się na trawę, która »wyciąga wszelkie zło z człowieka«, albo zaszywał się w lesie. Tam mu było najlepiej! Widzę go koczującego na mchu pod sosnami, patrzącego na kresowany ornament paskowanego igliwia, pamiętam go wchłaniającego żywiczną woń boru z wymownym okrzykiem, że »pachnie jak w niebie!«. Gdziekolwiek stał las, było »czarująco«, za to każda poręba, każde »szatkowanie« starodrzewia wstrząsało nim do głębi, jak widok pobojuwiska. Czy mu wtenczas ciemniały, czoło się zasnuwało i mówił, że człowiek nie rozumie już mowy starych drzew”¹.

Książka opisuje najważniejsze chwile w życiu Józefa Chełmońskiego, które zaważyły na jego twórczości – wyjazdy do Francji, na Ukrainę i tęsknotę za rodzimym krajobrazem. Przywołuje list od ojca zachęcającego go do rozwijania talentu malarskiego. Józef Chełmoński skupiał się na malowaniu krajobrazów, był wielkim „artystą widoków” upamiętniającym na płótnach to, co ulotne: „wiele elementów natury, które znajdziemy na obrazach Józefa Chełmońskiego już nie istnieje – nie ma zabawy przed karczmą, nikt nie przeplata między palcami nitki babiego lata”². Malarz w swoich obrazach zachował fragmenty dawnego świata, pozostawiając je jednocześnie naszej interpretacji.

Album jest niezwykle i nietuzinkowy, ponieważ reprodukcje obrazów malarza są tu przeplatane fotografiami z jego życia, a także zdjęciami ważnych dla niego miejsc czy wiejskich krajobrazów, które były natchnieniem dla artysty. Dzięki temu nie tylko przyglądamy się życiu mistrza, ale też sposobowi jego interpretacji. Publikacja jest dostępna w wielu instytucjach, a także w siedzibie wydawcy – Stowarzyszeniu Animatorów Nauki, Kultury i Sztuki „Dziedzictwo”.

¹ „Z natury i dla natury – rzecz o Józefie Chełmońskim”, Żyrardów 2013, s. 12.

² Tamże, s. 13.

Jak zmieniło się Mazowsze...

...od początku wdrażania programu LEADER? Przeczytamy o tym w albumie „Lokalne Grupy Działania zmieniają Mazowsze”. Publikacja udowadnia, że na mazowieckiej wsi istnieje duży potencjał społeczny, który jedynie potrzebuje impulsu, by się rozwinąć i zmieniać na lepsze otaczającą rzeczywistość. Wskazane w książce projekty udowadniają, że warto inwestować w polską wieś, która dzięki temu staje się coraz atrakcyjniejsza. To tutaj można realizować się w pracy zarówno społecznej, jak i twórczej, a także poświęcić się ratowaniu lokalnej tradycji – na s. 11 albumu czytamy: „Okolice Gąbina zawsze były silnie związane z tkactwem, zarówno domowym, jak i przemysłowym, ale formalnie granice regionu gąbińsko-sannickiego zostały wytyczone dopiero w połowie XX w. Wtedy też świat usłyszał o tutejszych malowanych skrzyniach, unikalnych tkaninach dekoracyjnych, wycinankach, ubiorze. W Gąbinie postanowiono ocalić od zapomnienia stroje ludowe. Ich wierne odtworzenie poprzedziły spotkania z osobami znającymi tradycję regionu oraz mieszkańcami (...).” Realizacja projektów wzmacnia przede wszystkim atrakcyjność turystyczną. Tak stało się w przypadku zalewu w Mogielnicy, gdzie turyści mogą korzystać już z ciekawie zagospodarowanego obszaru nad zbiornikiem. Odtąd nie brakuje tam lokalnej gastronomii, a pływający po zalewie rowerami wodnymi mogą korzystać z miejscowej pontonowej przystani. Album jest również przewodnikiem po Mazowszu – obszar działania każdej LGD (który zajmuje zwykle kilka gmin) jest zaznaczony na mapie regionu. Ponadto przegląd opisanych inwestycji i wydarzeń uświadamia, jak ważne jest kultywowanie lokalnych zwyczajów, świąt i kultury charakterystycznej tylko dla ściśle określonego obszaru. Publikacja opisuje 110 projektów realizowanych przez 35 mazowieckich LGD. Czytając o każdej z nich, odkryjemy niezwykle bogactwo naszego regionu. Album, którego wydawcą jest UMWM w Warszawie, można otrzymać na konferencjach dotyczących Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.

Opracowała Urszula Sabak-Gąska